

मल्लरानी गाउँपालिकाको
गाउँसभाको १३ औं अधिवेशन, दोस्रो बैठकमा
उपाध्यक्ष रमेश कुमार श्रेष्ठद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को
बजेट तथा कार्यक्रम

मल्लरानी गाउँपालिका
खलंगा, प्यूठान

मल्लरानी गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष श्री रमेश कुमार श्रेष्ठ ले
मिति २०८०/०३/१० गते मल्लरानी गाउँपालिकाको
गाउँसभामा पेश गर्नु भएको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को
बजेट वक्तव्य ।

मल्लरानी गाउँपालिकाको १३ औं गाउँसभाका सभाध्यक्ष ज्यू,
गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु,
उपस्थित सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरु ।

नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भए पश्चात नेपालको संविधान २०७२ लागू भएको छ । वर्तमान संविधानले मुलुकमा तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरेकोछ र सोही अनुरूप तीन तह कै सरकारहरु क्रियासिल रहेकाछन् । संघीय गणतान्त्रिक मूलुकमा सरकारका तहहरु बीच अधिकार, श्रोत र जिम्मेवारी बाँडफाँडको साथसाथै तीनै तहका सरकारले स्वायत्त, साझेदारी र समन्वयन गर्ने शासन प्रणाली अवलम्बन गरेकाछन् । दाम, काम र जनशक्तीको तहगत व्यवस्थापन तथा अन्तर सम्बन्धमा आधारित शासन प्रणाली भएको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि विभिन्न कालखण्डमा ज्यान गुमाउनुहुने ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धा सुमन व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै विभिन्न आन्दोलनमा घाइते, अपाङ्गता तथा वेपत्ता नागरिकहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु । लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको अभियानमा नेतृत्व गर्ने सम्पूर्ण अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्नुका साथै उहाँहरुले पुर्याउनुभएको योगदानको कदर गर्न चाहन्छु ।

मल्लरानी गाउँपालिकाको सम्मानित १३ औं गाउँसभामा उपाध्यक्षको हैसियतले आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित महशुस गरेको छु । मल्लरानी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को बजेट प्रस्तुत गरिरहँदा गाउँपालिकाले तयार गरेको आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका विषय वस्तुहरुलाइ सार्थक बनाउने उद्देश्यले गुणस्तरिय पूर्वाधार निर्माणमा जोड, शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्ने, गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा, खानेपानीको सहज पहुँच, फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन, पोषण अवस्थामा सुधार, कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाइ स्वरोजगार बनाउँदै उद्यमशिलता तर्फ नागरिकलाइ आवद्ध गराइ आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउने जस्ता कार्यक्रमलाइ समावेश गरी बजेट तर्जुमा गरेकोछु ।

बजेट तर्जुमा गर्दा मूलतः नेपालको संविधान, संघीय सरकार, प्रदेश सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य, मल्लरानी गाउँपालिकाको आर्थिक विधेयक २०८०, मल्लरानी गाउँपालिकाको विनियोजन विधेयक, २०८० का सिद्धान्त र प्राथमिकता, स्थानीय सरकारद्वारा निर्मित ऐन, नियम, कानुन, कार्यविधि, मापदण्ड, निर्देशन, गाउँसभा र कार्यपालिकाका निर्णयहरु, गाउँपालिकाको स्व-मूल्यांकनको आधार, दिगो विकास लक्ष्य, स्थानीय आम नागरिकको चासो र आवश्यकतालाइ मुख्य आधार बनाएको छु । स्थानीय सरकारले गरेको कार्यानुभव, विभिन्न क्षेत्रका

सरोकारवालाहरुबाट प्राप्त महत्वपूर्ण सुझाव समेतलाई बजेट निर्माण गर्दा विशेष ध्यान दिएको छु ।

गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरुलाई स्वरोजगार बनाउन स्थानीय स्रोत, श्रम, सिपको प्रयोग गरि विकास योजना संचालन गर्ने, अनुत्पादक तथा अनावश्यक खर्च घटाउने, पुँजिगत खर्चको अंश वढाउने, चालु खर्चमा मितव्ययिता ल्याउने, फजुल खर्च नियन्त्रण गर्ने जस्ता नीति अख्तियार गरी बजेट प्रस्तुत गरेकोछु । योजना तथा कार्यक्रम छनोटमा साधन स्रोतको वाँडफाँड र विनियोजनमा देखिने दोहोरोपनलाई न्युनिकरण गर्न प्रशासनिक तथा प्राविधिक क्षमता, स्रोत तथा विनियोजनका विचमा सन्तुलन कायम हुने गरी स्रोत व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

अध्यक्ष महोदय तथा गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म चालु आर्थिक वर्ष ०७९।०८० को आय व्ययको यथार्थ स्थिति प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा विनियोजित बजेटको समिक्षा र गाँउपालिकाको विद्यमान अवस्थाबारे जानकारी गराउन चाहन्छु ।
२. मल्लरानी गाँउपालिकाको जिम्मेवारी र खर्चको आवश्यकताको तुलनामा गाँउपालिका भित्र आन्तरिक आय न्यून संकलन हुने, जनसंख्या र भूगोलको आधारमा संघ तथा प्रदेशबाट वित्तीय समानिकरण अनुदान कम प्राप्त हुने र त्यसमा पनि आगामी आ.व. २०८०/०८१ का लागि चालु आ.व. भन्दा कम अनुदान प्राप्त भएको, विनियोजित बजेटको सिमा भित्र रहेर कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्नुपर्ने, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु उपर आम नागरिकको उच्च अपेक्षाका बीच चालु आर्थिक वर्षमा संचालित कार्यक्रमहरुको लागि बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने वाध्यात्मक अवस्था रहेको छ ।
३. मल्लरानी गाँउपालिकाको जिम्मेवारी र खर्चको आवश्यकताको तुलनामा गाँउपालिका भित्र न्यून आन्तरिक आय संकलन हुने, जनसंख्या र भूगोलको आधारमा संघ तथा प्रदेशबाट वित्तीय समानिकरण अनुदान कम प्राप्त हुने, विनियोजित बजेटको सिमा भित्र रहेर कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्नुपर्ने, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु उपर आम जनताको उच्च अपेक्षाका बीच चालु आर्थिक वर्षमा संचालित कार्यक्रमहरुको लागि बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने वाध्यात्मक अवस्था रहेको छ ।
४. चालु आ.व का लागि संघीय सरकारबाट विनियोजन भएको समानिकरण अनुदान रु ९ करोड २२ लाख मध्ये ८ करोड ६ लाख पचहत्तर हजार प्राप्त भएको, राजश्व वाँडफाँड तर्फ रु ७ करोड ९४ लाख ५४ हजार मध्ये २०७९ जेठ मसान्त सम्म रु ३ करोड ८८ लाख ८८ हजार ७ सय ८८ रुपैया ९५ पैसा प्राप्त भएको, समपुरक तर्फ रु १ करोड ५० लाख मध्ये रु १ करोड ५० लाख प्राप्त भएको र सशर्त अनुदान तर्फ रु १५ करोड ८० लाख मध्ये १५ करोड ५३ लाख २३ हजार प्राप्त भएको छ । साथै प्रदेश समानिकरण तर्फ रु ४८ लाख ५६ हजार सवै प्राप्त भएको , ससर्त अनुदान तर्फ रु ८० लाख मध्ये ६० लाख प्राप्त भएको, समपुरक तर्फ रु १ करोड ५० लाख मध्ये

रु १ करोड ६ लाख २६ हजार ३ सय ८ मात्र प्राप्त भएको र राजश्व बाँडफाँड तर्फ रु ४३ लाख ६१ हजार मध्ये ३१ लाख २० हजार ९ सय ७ रुपैया ८ पैसा प्राप्त भएको छ ।

५. गाँउपालिकाको कुल राजस्वको अनुमान रु ६२ लाख ९५ हजार रहेकोमा २०७९ चैत्र मसान्त सम्म रु ३० लाख ५९ हजार ६८ रुपैया ७३ पैसा आन्तरीक आय संकलन भएको छ ।

अध्यक्ष महोदय तथा गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

६. यस गाँउपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम उपलब्ध श्रोतलाई अधिकतम परिचालन गरी मल्लरानी गाँउपालिकालाई नमूनाको रूपमा विकास गर्न “कृषि, वन, पर्यटन र पूर्वाधार, सामाजिक विकास र सुशासन समृद्ध मल्लरानीको आधार” भन्ने दीर्घकालीन सोंचका साथ आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को लागि तयार गरिएको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

बजेट तथा कार्यक्रमका उद्देश्यहरू :

- ❖ गुणस्तरिय शिक्षामा विशेष जोड दिने ।
- ❖ एक घर एक धाराको अवधारणालाई मुर्त रूप दिनको लागि खानेपानी योजनामा लगानी ।
- ❖ बाह्रै महिना यातायात सुचारु हुने गरी सडकको मर्मत सम्भारमा विशेष जोड ।
- ❖ गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा, पोषणमा लगानी गरी आम नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने ।
- ❖ कृषि उपज संकलन केन्द्र संचालन गरी कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाई आत्मनिर्भर गराउँदै रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने र बजारीकरणको सुनिश्चित गर्ने ।
- ❖ प्रत्येक वडामा मानव स्वास्थ्य, कृषि तथा पशुपंछी, लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरू घुम्ति शिवीर मार्फत एकिकृत रूपमा संचालन गर्ने ।
- ❖ खलंगा बजार क्षेत्रलाई ग्रीन सिटीको रूपमा स्थापित गरी पर्यटन प्रबर्द्धनमा जोड दिने ।
- ❖ बैज्ञानिक तरिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि आवश्यक संरचनाको निर्माण गर्ने ।
- ❖ स्थानीय श्रोत साधनको समुचित परिचालन मार्फत दिगो आर्थिक बृद्धि गर्ने ।
- ❖ सामाजिक समावेशीकरण र लैंगिक मूलप्रवाहीकरणका लागि लक्षित वर्गको हित अनुकूल कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।
- ❖ गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवामा आम नागरिकको सहज र सरल पहुँच स्थापित गरि सुशासन प्रबर्द्धन गर्ने ।
- ❖ आधारभूत पूर्वाधारको निर्माणमा जोड दिने ।

- ❖ उद्यम व्यवसायमा महिलाहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता वृद्धि गरी आयआर्जनमा क्रियाशिल गराउने ।
- ❖ संघ र प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमसंग सहकार्य गरी विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरु निर्माण तथा संचालन गर्ने ।

७. बजेट तथा कार्यक्रमका मुख्य प्राथमिकताका क्षेत्रहरु देहाय बमोजिम पहिचान गरेको छु ।

- ❖ आधारभूत शिक्षा तथा शैक्षिक सुधार सम्बन्धि कार्यक्रमहरु
- ❖ आधारभूत स्वास्थ्य तथा पोषण सुधार सम्बन्धि कार्यक्रमहरु
- ❖ खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- ❖ फोहरमैला व्यवस्थापन
- ❖ ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, अशक्त तथा असहाय व्यक्ती लक्षित कार्यक्रम
- ❖ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण
- ❖ वन, वातावरण, जलाधार संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन,
- ❖ गुणस्तरिय पूर्वाधार निर्माण
- ❖ कृषि तथा पशुपालन र बजारीकरण
- ❖ गुणस्तरिय सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासन प्रवर्द्धन,
- ❖ स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित जनसहभागिता अभिवृद्धि,
- ❖ पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि पूर्वाधार निर्माण तथा स्थानीय संस्कृति पहिचान र संरक्षण ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म बजेट तर्जुमाका क्रममा अपनाइएको सिद्धान्त र प्रक्रियाका विषयहरु उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

८. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा श्रोत अनुमान तथा बजेट निर्धारण समितिको निर्णय र राजस्व परामर्श समितिको सिफारिशका आधारमा करको दर तथा दायरा फराकिलो हुने विषयहरुमा सामान्य हेरफेर गरेको छु ।

९. आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको छनौट गर्दा वडा स्तरबाट प्राथमिकीकरण गरी आएका आयोजना तथा कार्यक्रमलाई गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरि पेश गरेको छु ।

१०. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र गैर सरकारी संस्थाबाट संचालित कार्यक्रमहरु अनिवार्य रूपमा गाउँपालिकासंग समन्वय गरी संचालन गर्ने नीति लिएको छु ।

अध्यक्ष महोदय तथा गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ का लागि विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

११. मल्लरानी गाउँपालिका स्तरका बहुवर्षीय आयोजनाहरुलाई बजेट विनियोजनमा विशेष जोड दिएको छु ।

१२. प्रत्येक वडालाई जनसंख्या र भूगोलको आधारमा न्यूनतम रु २७ लाख र अधिकतम रु ३२ लाख बजेट निर्धारण गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।
१३. अब म क्षेत्रगत रूपमा तय गरिएका कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास :

१४. मल्लरानी गाउँपालिकाको "कृषि, वन, पर्यटन र पूर्वाधार: सामाजिक विकास र सुशासन समृद्ध मल्लरानीको आधार" भन्ने नारालाई सार्थक बनाउनका लागि कृषि, पशुपालन, पर्यटन, उद्यमशीलताका क्षेत्रमा केन्द्रित भई कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएकोछु ।
१५. कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा बृद्धि गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न उत्पादनमा आधारित अनुदानको लागि रु २ लाख र बाली संरक्षण तथा स्थानीय रैथाने वाली प्रबर्द्धनका लागि रु ४ लाख ४० हजार विनियोजन गरेको छु ।
१६. गाउँपालिका भित्रका कृषि तथा पशुपंछी क्षेत्रको अध्ययन गरी पकेट क्षेत्र पहिचान गर्नका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
१७. बाखा प्रबर्द्धन तथा पशुहरूको आहार व्यवस्थापनको लागि हरियो घाँस प्रबर्द्धन, पशु स्वास्थ्य शिविर, औषधि वितरण, घाँसको विउ तथा सेट्स वितरणका लागि जम्मा रु २४ लाख ५८ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१८. मल्लरानी पर्यटकीय क्षेत्र विकासको लागि पूर्वाधार निर्माण गर्न रु ४८ लाख र मल्लरानीमा संचालन हुने खाना महोत्सवको लागि रु २ लाख विनियोजन गरेकोछु ।
१९. लोप हुन लागेको प्यूठानी बाघमुखे चुलेसीको संरक्षणको लागि उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत तालिम संचालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास

२०. मल्लरानी गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणका लागि संघीय सरकार स्थानीय पूर्वाधार विभागसंगको साझेदारीमा बहुवर्षीय योजनाको रूपमा रु १ करोड विनियोजन गरेको छु ।
२१. गाउँपालिकाको यातायात गुरु योजना निर्माण, आवधिक योजना अध्यावधिक तथा मुख्य सडकहरू लगायत ठूला आयोजनाहरूको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गर्न पूँजीगत अनुसन्धान तर्फ आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२२. पालिका भित्रका सडकहरूको नियमित मर्मत सम्भार तथा योजनामा काम गर्नका लागि व्याकहो लोडर खरिद गर्न रु ६० लाख विनियोजन गरेकोछु ।
२३. बाह्रै महिना संचालन हुने पालिका भित्रका वडा नं १ को पिपलनेटी चुँदरीखोला एकराते सानीलेख सडक, वडा नं २ को कुँडरा मधुकरे जिमुरपानी राम्चे सडक, वडा नं ३ को धरमपानी छेंडा गिरीचौर गोरपोखरा सिरकोट सडक, वडा नं ४ को गुठकसेरी झाँकृस्थान कालाखोला सडक र वडा नं ५ को कालाखोला जोरपोखरी सडकलाइ All Weather Road को रूपमा पहिचान गरी उक्त सडकहरूको स्तरोन्नतिका लागि प्रत्येक सडकमा रु

- ९ लाखका दरले जम्मा रु ४५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२४. देउराली थाम सोलहाल्ना सडक निर्माणको लागि संघीय सरकार समपूरक योजना अन्तर्गत रु १ करोड ६० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२५. संघीय सरकारको विशेष अनुदान मार्फत निर्माण हुने गरी महेन्द्र माध्यमिक विद्यालय भवन निर्माणको लागि रु ८० लाख विनियोजन गरेकोछु ।
२६. झिम्रुक झाँक्रिस्थान गुठकसेरी सडक स्तरोन्नतिका लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकार समपूरक योजना अन्तर्गत रु ५० लाख १० हजार विनियोजन गरेको छु ।
२७. चुँजाठाँटी कुँडारा बान्ना सडकको लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकार समपूरक योजना अन्तर्गत रु ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२८. थापाडाँडा भङ्गज्याङ्ग प्यूठान क्याम्पस बसपार्क सडकको लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकार समपूरक योजना अन्तर्गत रु ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२९. धरमपानी छेंडा रैनपानी चौरपानी सडकको लागि लुम्बिनी प्रदेश सरकार समपूरक योजना अन्तर्गत रु ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
३०. वर्षातको समयमा नियमित सवारी संचालनका लागि मुख्य मुख्य सडकहरुमा ३ महिना श्रावण देखि अशोज सम्म सडक मर्मत सम्भारकर्ता परिचालन गर्न आवश्यक बजेट विनीयोजन गरेको छु ।
३१. मल्लरानी गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने विभिन्न झोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि समपुरक तर्फ रु ३ लाख ६० हजार विनियोजन गरेको छु ।
३२. मर्मत सम्भार कोष तर्फ रु २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास

३३. पालिका भित्रका विद्यालयहरुमा जाने अनुदान तर्फ (महेन्द्र माध्यमिक विद्यालयको मा वि तहको दरवन्दी सहित) रु १ करोड ८० लाख विनियोजन गरेकोछु ।
३४. सरस्वती आधारभूत विद्यालय बन्चरेको अधुरो भवन निर्माण, भूमिविकास आधारभूत विद्यालयको अधुरो भवन निर्माण र खड्केश्वरी प्राथमिक विद्यालयको अधुरो भवन निर्माणको लागि रु ३५ लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
३५. स्थानीय पाठ्यपुस्तक कक्षा १ देखि कक्षा ५ सम्म निर्माणका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
३६. स्थानीय पाठ्यपुस्तक निर्माण कक्षा ६ देखि ८ सम्मका लागि रु ६ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
३७. युवा प्रतिभा पहिचान तथा खेलकुद कार्यक्रमको लागि रु १२ लाख १० हजार विनियोजन गरेकोछु ।
३८. जेष्ठ नागरिकहरुका लागि निःशुल्क आँखा उपचार तथा शिविर संचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै रु २ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३९. पालिका भित्रका जेष्ठ नागरिकहरुलाई तिर्थयात्रा गराउनको लागि आवश्यक बजेट

- विनियोजन गरेकोछु ।
४०. गाउँपालिकाले संचालन गरेको लैंगिक हिंसा पिडित महिला तथा किशोरी अल्पकालिन सेवा केन्द्र संचालनको लागि रु ३ लाख विनियोजन गरेको छु ।
४१. अपांगता भएका व्यक्तिहरुका लागि सिपविकास तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन एवं सहायक सामग्री वितरणका लागि रु २ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
४२. समाजमा रहेका कुरिती, कुप्रथा, घरेलु हिंसा, लैंगिक हिंसा, आत्महत्या दुरुत्साहन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४३. दलित तथा जनजातिलाइ लक्षित गरी लोकसेवा तयारी कक्षा संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
४४. बालमैत्री स्थानीय शासन, बालबालिकाको स्थितिपत्र तयारी, बाल सञ्जालको अन्तरकृयाको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
४५. वडा स्तरिय महिला सञ्जाल गठन तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रमका लागि रु १ लाख ७० हजार विनियोजन गरेकोछु ।
४६. खलंगा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाइ प्रस्तावित खलंगा अस्पतालको रुपमा रुपान्तरण गर्ने र चिकित्सकिय सेवाको सुनिश्चितताका आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४७. खलंगा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रबाट संचालन हुने गरी एम्बुलेन्स सेवा सुचारु गर्नुका साथै सुत्केरी महिलाहरुका लागि निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
४८. सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाइ दिइने प्रोत्साहन कार्यक्रमलाइ निरन्तरता दिएकोछु ।
४९. पाठेघर खस्ने समस्या भएका महिलाहरुको उपचारका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
५०. स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणाली स्थलगत प्रशिक्षणको व्यवस्था गरेको छु ।
५१. स्वास्थ्य संस्थाहरुमा दिदै आएको विरामीको आधारमा स्वास्थ्य संस्था अनुदानलाइ निरन्तरता दिएको छु ।
५२. संविधानले व्यवस्था गरेको निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा लिने मौलिक हकको प्रत्याभुति गर्न सबै नागरीकलाई स्वस्थ बनाइ उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न, सवल मानव पुँजी निर्माण गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकता दिदै स्वास्थ्य संस्थाहरुका लागि निशुल्क औषधी वितरणका लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
५३. मल्लरानी गाउँपालिका वडा नं ४ को झिम्क मल्लरानी लिफ्ट खानेपानी आयोजना, वडा नं ३ को दोमइखोला लिफ्ट खानेपानी आयोजना र खरिकापाटा लिफ्ट खानेपानी आयोजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आगामी आ व सम्म खानेपानीको सहज आपुर्तीका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
५४. गाउँपालिका भित्र संचालनमा रहेका लिफ्ट खानेपानी आयोजनामा आउने विद्युत महसुल

खर्चको ५० प्रतिशत गाउँपालिकाबाट व्यहोर्ने व्यवस्थाका लागि रु ८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

५५. पालिका भित्र रहेका सामुदायिक वनहरूलाई सुचिकृत गर्दै आगामी आ व मा एक वडा एक सामुदायिक वन एक उत्पादन कार्यक्रम संचालन गर्न रु २ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकोछु ।
५६. फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि स्थान पहिचान भइसकेको र उक्त स्थानमा पूर्वाधार निर्माण गर्न रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
५७. पालिका भित्र आइ पर्ने विपदलाई सम्बोधन गर्ने गरी रु २० लाखको विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गरेकोछु साथै वडा स्तरिय विपद व्यवस्थापन समितिलाइ तालिम संचालनको लागि रु २ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकोछु ।
५८. एक वडा एक हेलिप्याड निर्माणको लागि रु ५ लाख विनियोजन गरेकोछु ।
५९. मल्लरानी गाउँपालिकाका सबै जनप्रतिनिधिहरूको श्रमदानमा एक वडा एक रिचार्ज पोखरी निर्माण गरिने साथै वन तथा वातावरण व्यवस्थापनका वृक्षारोपण, रिचार्ज पोखरी र मुल संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेकोछु ।

सुशासन तथा सेवाप्रवाह

६०. गाउँपालिका तथा अन्य निकायहरूबाट संचालन भएका योजना तथा कार्यक्रमहरूको अभिलेखिकरण गरी मल्लरानी गाउँपालिकाको स्वेतपत्र निर्माणका लागि रु ५ लाख विनियोजन गरेकोछु ।
६१. मिडिया सहकार्य, सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परिक्षण जस्ता कार्यका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६२. सुशासन व्यवस्थाको लागी राजश्व संकलन तथा परिचालन व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाइ, करदाता शिक्षा, कर संकलनको लागि घुम्ती सिविर कार्यक्रम तथा संस्थागत विकासका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६३. कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्राविधिक क्षमता विकास तालिमहरू, सेवाप्रवाहमा सुधार सम्बन्धि अभिमूखीकरण कार्यक्रमहरू, खानेपानी उपभोक्ता समितिकाहरूको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालनका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
६४. न्यायिक समितिबाट हुने विवाद निरूपणका लागि मेलमिलापकर्ताहरू परिचालन तथा अनुभव आदानप्रदान एवं अन्तरकृया कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेकोछु ।
६५. जिल्ला भित्रका सबै पालिकाहरूबाट हुने न्यायिक कार्यको अनुभव आदान प्रदानको लागि जिल्ला स्तरिय कार्यक्रम तथा सरोकारवाला निकायहरूसंग अन्तरकृया कार्यक्रम संचालन

गर्न रु ४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकोछु ।
अध्यक्ष महोदय तथा सभासद ज्यूहरु, अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को लागि मल्लरानी गाउँपालिकाको राजस्व र व्ययको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

६६.मल्लरानी गाउँपालिकाको कुल आय रु ३९ करोड ५४ लाख ४९ हजार ८ रुपैया रहने अनुमान गरेको छु । जसमध्ये, संघबाट समानीकरण अनुदान तर्फ रु ८ करोड २४ लाख, सर्शत अनुदान तर्फ रु ९६ करोड २५ लाख, राजस्व बाँडफाँट तर्फ रकम रु ७ करोड ३४ लाख ४५ हजार ३ सय रुपैया (मुल्य अभिवृद्धि कर बापत) र समपुरक तर्फ रु ९ करोड ३० लाख प्राप्त हुने अनुमान छ । प्रदेशबाट सर्शत अनुदान तर्फ रु ६० लाख, समानीकरण अनुदान तर्फ रु ५५ लाख ४३ हजार, सवारी साधन करको अनुमानित राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु २७ लाख ७७ हजार ७ सय ८ र प्रदेश समपुरक तर्फ ९ करोड प्राप्त हुने अनुमान छ । आ.व. २०८०।८१ को विस्तृत बजेट बाँडफाँड अनुसुची १ र २ मा संलग्न गरिएको छ ।

अन्त्यमा,

गाउँपालिकामा उपलब्ध सिमित श्रोत साधनको कारण अपेक्षाकृत योजना तथा कार्यक्रमहरु समावेश गर्न नसकिएकोमा क्षमा चाहन्छु । आगामी दिनमा गाउँपालिका भित्रका ठुला योजना संचालनका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसंग प्रभावकारी समन्वय गरिने कुरामा विश्वास दिलाउन चाहन्छु । यस वर्ष उपलब्ध सिमित श्रोत साधनबाट योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्न सल्लाह सुझाव तथा पृष्ठपोषण प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु, गाउँबासीहरु, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरु, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरु, विषयगत कार्यालयका प्रतिनिधिहरु र मल्लरानी गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु प्रति आभार व्यक्त गर्दछु ।

प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट मल्लरानी गाउँवासीका आकांक्षा र आवश्यकतालाई क्रमिक रुपमा सम्बोधन गर्दै जाने र गाउँपालिकाको दीर्घकालीन सोच हासिल गर्न सफल हुने कुरामा विश्वस्त छु । बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा आम मल्लरानी गाउँबासीहरु तथा सम्बन्धित सबै सरोकारवाला पक्षहरुबाट साथ, सहयोग र समर्थन पाउने कुरामा पूर्ण विश्वस्त छु ।

धन्यवाद ।

रमेश कुमार श्रेष्ठ
उपाध्यक्ष

गाउँसभामा पेश गरेको मिति: २०८०।०३।१०